

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE
V PARDUBICÍCH

Ztráty movitých památek

Otevření hranic po roce 1989, společenská atmosféra jednostranně zaměřená na ekonomický profit, nedostatečná evidence a dokumentace movitých památek a neexistující elektronické či mechanické zajištění památkových objektů vedly ke katastrofálnímu nárůstu trestné činnosti směřované zejména na církevní památky. V průběhu devadesátých let 20. století a prvních roků století následujícího byly odcizeny stovky movitých předmětů (obrazů, soch, liturgických předmětů), z nichž se podařilo vypátrat a vrátit zpět na původní místo jen zanedbatelné množství. Vykradením přitom byla často výrazně zasažena i duchovní podstata liturgických prostorů.

Kostel sv. Jana Křtitele v Běstvině patří k okruhu významných barokních staveb. Postaven byl patrně podle plánů J. Santiniho za Birkensteinů v roce 1726. Současně se stavbou vzniklo i cenné vnitřní vybavení tohoto sakrálního objektu.

Snad jednou z nejvýraznějších movitých kulturních památek je kazatelna, která se skládá z ambony a z baldachýnu. Monumentální rokokové řezbářské dílo s bohatou ornamentální a reliéfní výzdobou původně zdobily také sochy čtyř evangelistů – sv. Matouše, sv. Marka, sv. Lukáše a sv. Jana Evangelisty. Umístěny byly na amboně a pocházely snad z dílny chrudimského rodáka, řezbáře I. Rohrbacha (kolem roku 1730).

V 90. letech 20. století byly všechny čtyři sochy odcizeny. Zmizely taktéž reliéfy v kartuších s vyobrazením Anděla, který nesl nástroje umučení, Kristus v chrámu a Ježíš a Samařská žena u studny. Zároveň s těmito movitými kulturními památkami byli odcizeni i církevní otcové z baldachýnu kazatelny – sv. Ambrož a sv. Augustin.

Tristní situace v zabezpečení církevních i dalších objektů a stavu dokumentace církevních mobiliářů vedla v roce 1992 k vytvoření integrovaného systému ochrany (ISO), na jehož naplňování se dlouhodobě aktivně podílí i Národní památkový ústav. Podmínky pro ochranu movitého kulturního dědictví vytváří také zákon č. 71/94 Sb. o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty a spolupráce orgánů a organizací památkové péče s Policií České republiky, Interpolem, Českou obchodní inspekcí a dalšími institucemi.

Běstvina, kostel sv. Jana Křtitele, celkový pohled na kazatelnu. Vlevo stav s kompletní řezbářskou výzdobou. Vpravo současný stav po odcizení uvedených uměleckých děl.